

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı : 76791929/610/ 232
Konu : Yazılı soru önergesi (7/34568)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 03.12.2013 tarih ve 153144 sayılı yazınız.

İlgi yazı ekinde yer alan İstanbul Milletvekili Sayın A. Levent TÜZEL tarafından verilen 7/34568 esas numaralı yazılı soru önergesine verilen cevap ekte sunulmaktadır.
Gereğini arz ederim.

Faruk ÇELİK
Bakan

Ek: Cevap (2 sayfa)

İSTANBUL MİLLETVEKİLİ SAYIN A. LEVENT TÜZEL’İN 7/34568 ESAS NUMARALI
YAZILI SORU ÖNERGESİNE DAİR CEVAPLAR

1982 tarihli Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 90’ıncı maddesinin birinci fıkrasında; “Türkiye Cumhuriyeti adına yabancı devletlerle ve milletlerarası kuruluşlarla yapılacak antlaşmaların onaylanması, Türkiye Büyük Millet Meclisinin onaylamayı bir kanunla uygun bulmasına bağlıdır” hükmü yer almaktadır.

Aynı maddenin beşinci fıkrasında da usulüne göre yürürlüğe konulmuş milletlerarası antlaşmaların kanun hükmünde olduğu belirtilmiştir.

6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu, ilgili Avrupa Birliği Direktifine paralel olarak sınırlı istisnaları dışında kamu ve özel sektöre ait bütün işler ve işyerlerini, bu işyerlerinin işverenleri ile işveren vekillerini, çırak ve stajyerler de dâhil olmak üzere tüm çalışanları kapsamaktadır.

Ancak, kanunun “kapsam ve istisnalar” başlıklı 2’nci maddesinin ikinci fıkrası uyarınca “ev hizmetleri”, kanun hükümlerinin uygulanmayacağı istisna faaliyetler arasındadır. AB’nin iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili Çerçeve Direktifi olan 89/391/EC sayılı düzenlemeye de ev hizmetlerinde çalışanlar istisna olarak tutulmaktadır.

Ev hizmetlerinde çalışanlar 6098 sayılı Borçlar Kanununun 417 ve 418’inci maddeleri hükümleri doğrultusunda korunmaktadır. Söz konusu hükümler ile 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu hükümleri paralellik sergilemektedir.

Ev hizmetleri 6331 sayılı Kanun kapsamı içerisinde yer almadığından, işyerinde risk değerlendirmesinin gerçekleştirilmesi, çalışanların iş sağlığı ve güvenliği eğitimlerinin verilmesi hususlar açısından işverenlerin 6331 sayılı Kanundan doğan yükümlülükleri bulunmamaktadır.

4857 sayılı İş Kanununun ‘İstisnalar’ başlıklı 4’üncü maddesinin birinci fıkrasının (e) bendinde, bu kanun hükümlerinin “ev hizmetlerinde” uygulanmayacağı belirtilmiştir. 30.06.2012 tarihli ve 28339 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanununun ‘Kapsam ve istisnalar’ başlıklı 2’nci maddesinin ikinci fıkrasının (c) bendinde, bu kanun hükümlerinin “ev hizmetleri” faaliyetlerinde uygulanmayacağı belirtilmiştir. Bu sebeple, kanun kapsamında olmayan işyerlerinde söz konusu denetimler yapılmamaktadır.

Ev hizmetlerinde çalıştırılanlar dahil olmak üzere bağımlı çalıştırılanların, çalıştırılanlar tarafından sağlık ve güvenliklerinin sağlanması gerekmektedir. Aksi durumda bir kaza meydana geldiğinde, işverenin iş sağlığı ve güvenliği konusunda her türlü önlemi alma sorumluluğuna aykırı davranarak çalışanın kazaya uğramasına neden olduğunun ya da çalışanın özen ve itaat borcuna uymaması sonucu iş güvenliğini tehlikeye düşürerek kazaya neden olduğunun veya işyerinde bulunan üçüncü bir kişinin kendi şahsi kusuru sonucu kazaya neden olduğunun uygun illiyet bağı ile ortaya konulması halinde, Cumhuriyet Başsavcılıklarınca taksirle yaralanmaya/ölüme sebebiyet vermekten, yerine göre işveren, çalışanlar veya üçüncü şahıslar hakkında soruşturma ve dava açılmaktadır.

Anayasanın “Sendika kurma hakkı” başlığını taşıyan 5’inci maddesinde, çalışanlar ve işverenlerin, üyelerinin çalışma ilişkilerinde, ekonomik ve sosyal hak ve menfaatleri korumak ve geliştirmek için önceden izin almaksızın sendikalar ve üst kuruluşlar kurma, bunlara serbestçe üye olma ve üyelikten serbestçe çekilme haklarına sahip oldukları belirtilmiş, sendika kurma hakkının kullanılmasında uygulanacak şekil, şart ve usullerin kanunda gösterileceği hüküm altına alınmıştır.

Anayasanın 51'inci maddesinden kaynağını alan 6356 sayılı Sendikalar ve Toplu İş Sözleşmesi Kanununun "Kuruluş usulü" başlıklı 7'nci maddesinde, kuruluşların, kurucularının kuruluşun merkezinin bulunacağı ilin valiliğine dilekçelerine ekli olarak kuruluş tüzüğünü vermeleriyle tüzel kişilik kazanacağı, valiliğin, tüzük ve kurucuların listesini on beş gün içerisinde Bakanlığa göndereceği ve Bakanlığın kuruluşun adını, merkezini ve tüzüğünü on beş gün içinde resmî internet sitesinde ilan edeceği belirtilmiştir.

İlgili kanuna göre, ev hizmetlerinde çalışanların herhangi bir işverene bağlı iş sözleşmesi kapsamında çalışmaları halinde işkolu esasına göre sendika kurmalarına ve söz konusu sendikalara üye olmalarına herhangi bir engel bulunmamaktadır. Ancak, söz konusu kuruluşa ilişkin Bakanlığımıza ulaşan herhangi bir başvuru bulunmamaktadır.

Uluslararası Çalışma Örgütü'nün (ILO) 2011 yılı Haziran ayında gerçekleştirilen 100'üncü Genel Konferansında, çoğunluğu göçmen veya dezavantajlı gruplara mensup kadın ve genç kızlardan oluşan ev hizmetlerinde çalışanlar için saygın iş koşullarını düzenleyen 16.06.2011 tarihli ve 189 sayılı "Ev Hizmetlerinde Çalışanlar Sözleşmesi" ile bu sözleşmeyi tamamlayıcı nitelikteki 201 sayılı Tavsiye Kararı kabul edilmiştir.

Sözleşme, ILO Genel Kurulunda yapılan oylama sonucu 396 evet ve 16 hayır oyu (63 çekimser) ile kabul edilmiştir. Tavsiye Kararı ise 434 evet ve 8 hayır oyu (42 çekimser) ile kabul edilmiştir. Ülkemizi temsilen komite çalışmalarına iştirak edilmiş ve oylamada sözleşme ve tavsiye kararının kabul edilmesi yönünde oy kullanılmıştır.

189 sayılı Ev Hizmetlerinde Çalışanlar Sözleşmesinin yürürlüğe girişine ilişkin yasal süreç (en az iki üye ülke tarafından onaylanmasını takip eden on iki aylık süre) tamamlanmış olmasına rağmen, ILO üyesi ülkeler tarafından oy çokluğu ile kabul edilen söz konusu sözleşmeyi şu ana kadar sadece Mauritius, Filipinler ve Uruguay onaylamıştır.

Ev işlerinde ücretle ve sürekli olarak çalışanlar 5510 sayılı Kanun kapsamında sigortalı sayılmakta olup, ücretle ve süreksiz çalışanların da kanun kapsamına alınması için mevzuat çalışmaları devam etmektedir.